

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 10Csp/196/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8119214411
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 11. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marek Bujňák
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2019:8119214411.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov, sudcom JUDr. Marekom Bujňákom, v právnej veci žalobcu POHOTOVOSŤ s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, právne zastúpeného JUDr. Katarínou Hegedúšovou, advokátkou, so sídlom Majerníkova 3/A, 841 05 Bratislava - Karlova Ves, IČO: 42 185 190, proti žalovanej Z. S.Á., N.. XX.X.XXXX, A. C. XXXX/XX, XXX XX W., o zaplatenie 704,20 eura s prísl., takto

rozhodol:

I. Žalovaná je p o v i n á zaplatiť žalobcovi sumu 416,65 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 83,33 eura od 11.10.2016 do zaplatenia, zo sumy 83,33 eura od 11.11.2016 do zaplatenia, zo sumy 83,33 eura od 11.12.2016 do zaplatenia, zo sumy 83,33 eura od 11.01.2017 do zaplatenia, zo sumy 83,33 eura od 11.02.2017 do zaplatenia a to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a.

III. Žalovanej nárok na náhradu trov konania n e p r i z n á v a a žalobca n e m á právo na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobou podanou na tunajšom súde dňa 16.09.2019 si žalobca uplatnil voči žalovanej nárok na zaplatenie istiny vo výške 704,20 eura, zmluvnej pokuty vo výške 40,- eur, poplatku za upomienky v sume 180,- eur, zmluvného úrok vo výške 32,26% ročne zo sumy 1.000,- eur od 10.02.2016 do 09.03.2016, zo sumy 901,40 eura od 10.03.2016 do 21.04.2016, zo sumy 802,80 eura od 22.04.2016 do 17.05.2016, zo sumy 704,20 eura od 18.05.2016 do zaplatenia a úroku z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 704,20 eura od 15.09.2016 do zaplatenia. Svoju žalobu odôvodnil tým, že základe Zmluvy o spotrebiteľskom úvere zo dňa 10.02.2016, č. 806302378, žalobca, ako veriteľ, poskytol žalovanej, ako dlžníkovi, úver vo výške 1.000,- eur, ktorý sa žalovaná zaviazala vrátiť a zaplatiť odplatu pri poskytnutí finančných prostriedkov, čo v prípade riadneho splatenia úveru v dohodnutom termíne predstavuje sumu 183,20 eura. Podľa bodu 15. Všeobecných obchodných podmienok poskytnutia úveru veriteľ a spotrebiteľ sa dohodli, že neuhradením ktorejkoľvek splátky riadne a včas po dobu dlhšiu ako 4 mesiace stáva sa celý dlh splatným okamžite. Vzhľadom na omeškanie žalovanej sa stal dlh splatný dňom 15.9.2016. V zmysle Všeobecných podmienok poskytnutia spotrebiteľského úveru, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou Zmluvy o spotrebiteľskom úvere, sa žalobca a žalovaná dohodli, že ak spotrebiteľ neuhradí jednotlivé splátky v lehote ich splatnosti dohodnutej v zmluve o spotrebiteľskom úvere, spotrebiteľ sa zaväzuje žalobcovi zaplatiť zmluvnú pokutu vo výške 10,- eur za každú jednu omeškanú splátku. V zmysle Všeobecných podmienok poskytnutia spotrebiteľského úveru, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou zmluvy o spotrebiteľskom úvere, sa žalovaná zaviazala uhradiť žalobcovi za každú zaslanú upomienku čiastku 30,- eur, t. j. celkom vo výške 180,- eur. Žalovaná doposiaľ uhradila žalobcovi sumu vo výške 295,80 eura

2. Žalovaná sa k podanej žalobe nevyjadрила.

3. Podľa § 297 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len ako „CSP“), súd na prejednanie sporu nariadi pojednávanie. Pojednávanie nie je potrebné nariadiť, ak

a) sa vo veci rozhoduje rozsudkom pre zmeškanie v prospech spotrebiteľa,

b) ide iba o otázku jednoduchého právneho posúdenia veci, skutkové tvrdenia strán nie sú sporné a hodnota sporu bez prísľušenstva neprevyšuje 1 000 eur.

4. Miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo podľa § 219 ods. 3 CSP oznámené vyvesením na úradnej tabuli a webovej stránke tunajšieho súdu dňa 11.11.2019.

5. Súd vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi nachádzajúcimi sa v spise a zistil tento skutkový stav:

6. Žalobca a žalovaná uzatvorili dňa 10.02.2016 zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. 806302378 (ďalej len ako „Zmluva“), na základe ktorej žalobca poskytol žalovanej úver vo výške 1.000,- eur, ktorý sa zaviazala žalovaná vrátiť a zaplatiť odplatu pri poskytnutí finančných prostriedkov a úrok spojený so spotrebiteľským úverom, čo v prípade riadneho splatenia úveru v dohodnutom termíne predstavuje sumu 183,20 eura, t.j. spolu zaplatiť celkovú čiastku vo výške 1.183,20 eura. Celkovú čiastku sa žalovaná zaviazala vrátiť v 12 pravidelných mesačných splátkach vo výške 98,60 eura, vždy k 10 dňu v mesiaci počnúc dňom 10.03.2016.

7. Podľa bodu 3 zmluvy si strany dohodli úrok vo výške 32,26% ročne, čo predstavuje sumu 183,20 eura. Výška priemernej RPMN je 23,66%.

8. Podľa žaloby žalovaná uhradila žalobcovi celkovo sumu 295,80 eura.

9. Zmluvné strany sa dohodli na tom, že ak spotrebiteľ neuhradí jednotlivé splátky v lehote ich splatnosti dohodnutej v zmluve o spotrebiteľskom úvere, spotrebiteľ sa zaväzuje zaplatiť zmluvnú pokutu vo výške 10,- eur za každú jednotlivú splátku.

10. Zistený skutkový stav súd takto právne posúdil:

11. Podľa § 52 ods. 1,2,3,4 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení účinnom od 23.12.2015 do 20.03.2016 (ďalej len ako „OZ“), spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

12. Podľa § 53 ods.1,5 OZ, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané. Neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

13. Podľa § 54 ods. 1,2 OZ, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. V pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

14. Špeciálna úprava spotrebiteľského úveru je obsiahnutá v zákone č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

v znení účinnom od 23.12.2015 do 20.03.2016 (ďalej len ako „ZoSÚ“). Tento zákon v § 1 ods. 2 definuje spotrebiteľský úver, ako dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme pôžičky, úveru, odloženej platby alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi. Spotrebiteľský úver podľa tohto zákona možno poskytnúť len bezhotovostným prevodom finančných prostriedkov na platobný účet spotrebiteľa, poštovým poukazom, ktorého adresátom je spotrebiteľ alebo platobným prostriedkom vydaným na meno spotrebiteľa;1) tým nie je dotknuté bezhotovostné poskytnutie viazaného spotrebiteľského úveru podľa § 15 alebo poskytnutie spotrebiteľského úveru bezhotovostne na splatenie iného úveru alebo úverov úhradou veriteľovi oprávnenému poskytovať úver podľa tohto zákona alebo osobitného predpisu.18b) Podľa § 2 písm. d/ tohto zákona zmluvou o spotrebiteľskom úvere je zmluva, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom.

15. Podľa § 9 ods. 1 ZoSÚ, zmluva o spotrebiteľskom úvere musí mať písomnú formu. Každá zmluvná strana dostane najmenej jedno jej vyhotovenie v listinnej podobe alebo na inom trvanlivom médiu, ktoré je dostupné spotrebiteľovi.

16. Podľa § 9 ods. 2 písm. f) a k) ZoSÚ, zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka¹⁸⁾ musí obsahovať tieto náležitosti: dobu trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru, ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere; uvedú sa všetky predpoklady použité na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov,

17. Podľa § 11 ods. 1 ZoSÚ, poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak

a) zmluva o spotrebiteľskom úvere nemá písomnú formu podľa § 9 ods. 1,

b) zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a) až l), s), z) a aa),

c) zmluva o spotrebiteľskom úvere formou povoleného prečerpania, ktorý sa musí splatiť na požiadanie alebo do troch mesiacov, neobsahuje náležitosti podľa § 10 ods. 1 alebo

d) v zmluve o spotrebiteľskom úvere je uvedená nesprávne ročná percentuálna miera nákladov v neprospech spotrebiteľa,

e) veriteľ spotrebiteľský úver poskytne inak ako bezhotovostným prevodom finančných prostriedkov na platobný účet spotrebiteľa, poštovým poukazom, ktorého adresátom je spotrebiteľ alebo platobným prostriedkom vydaným na meno spotrebiteľa¹⁾ a nejde o bezhotovostné poskytnutie viazaného spotrebiteľského úveru podľa § 15 alebo poskytnutie spotrebiteľského úveru bezhotovostne na splatenie iného úveru alebo úverov úhradou veriteľovi oprávnenému poskytovať úver podľa tohto zákona alebo osobitného predpisu,^{18b)}

f) veriteľ v zmluve o spotrebiteľskom úvere neuvedie všetky plnenia, ktoré pre spotrebiteľa vyplývajú z poskytnutia spotrebiteľského úveru alebo s ním súvisia,

g) ročná percentuálna miera nákladov spotrebiteľského úveru prekračuje najvyššiu prípustnú výšku odplaty stanovenej podľa osobitných predpisov.^{18aa)}

18. Posudzovaný právny vzťah strán je právnym vzťahom založeným spotrebiteľskou zmluvou, konkrétne ide o spotrebiteľský úver. Žalobca bol od uzavretia zmluvy v postavení dodávateľa a žalovaná v postavení spotrebiteľa, preto uvedený právny vzťah je v režime spotrebiteľského práva. Spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať neprijateľné podmienky, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa pod sankciou ich absolútnej neplatnosti.

19. Vykonaným dokazovaním hodnotiac dôkazy jednotlivo i vo vzájomnej súvislosti súd dospel k záveru, že žaloba je čiastočne dôvodná.

20. Žalobca sa podanou žalobou domáhal zaplatenia istiny vo výške 704,20 eura s prísl.. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalobca a žalovaná uzatvorili zmluvu, na základe ktorej žalobca poskytol žalovanej úver vo výške 1.000,- eur, ktorý sa zaviazala žalovaná vrátiť a zaplatiť odplatu pri poskytnutí finančných prostriedkov a úrok spojený so spotrebiteľským úverom, čo v prípade riadneho splatenia úveru v dohodnutom termíne predstavuje sumu 183,20 eura, t.j. spolu zaplatiť celkovú čiastku vo výške 1.183,20 eura v 12 pravidelných mesačných splátkach vo výške 98,60 eura, vždy k 10 dňu v

mesiaci počnúc dňom 10.03.2016. Keďže ide o spotrebiteľskú zmluvu túto zmluvu súd ex offo podrobil kontrole, či obsahuje všetky zákonné náležitosti vyžadované právnou úpravou v čase uzavretia zmluvy. Po preskúmaní predmetnej zmluvy súd dospel k záveru, že zmluva neobsahuje dobu trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru, ktorý má slúžiť k tomu, aby bol spotrebiteľ v každom prípade osobitne informovaný o konkrétnom termíne ukončenia splácania.

21. V zmluve taktiež absentujú predpoklady pre výpočet RPMN. ZoSÚ v ustanovení § 9 ods. 2 písm. k/ vyžadoval v zmluve o spotrebiteľskom úvere uvádzať aj všetky predpoklady použité na výpočet RPMN. Do kategórie týchto predpokladov je potrebné zaradiť i matematický výpočet, na základe ktorého veriteľ dospel k určitej výške RPMN. Spotrebiteľ by inak nemohol preveriť správnosť takéhoto výpočtu RPMN ako jednej z podstatných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere, umožňujúcej posúdiť výhodnosť úveru, čo nepochybne má zásadný vplyv na jeho rozhodnutie vstúpiť do úverového vzťahu s veriteľom. Je nemysliteľné od spotrebiteľa očakávať, aby len na základe údajov o ročnej percentuálnej miere nákladov uvedenej v zmluve mohol posúdiť správnosť tejto náležitosti zmluvy. Súd v tejto súvislosti poukazuje aj na rozsudok Okresného súdu Prešov zo dňa 7.12.2018, sp. zn. 11Csp/164/2018, ktorý uviedol: „Medzi obligatónymi náležitosťami zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ktoré sú vymenované v § 9 ods. 2 pod písm. j/ je uvedená nie len ročná percentuálna miera nákladov a celková čiastka, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, ale aj uvedenie všetkých predpokladov použitých na výpočet tejto RPMN. Gramatickým a logickým výkladom tohto ustanovenia je potrebné dospieť k záveru, že nestačí, ak v zmluve je uvedená len výška RPMN. Takýto strohý údaj by totiž nemal žiadnu výpovednú hodnotu pre spotrebiteľa, keďže nevyplývalo by z neho čo daný údaj vlastne predstavuje a pritom je jeden z najdôležitejších údajov pre spotrebiteľa, keďže je najlepším indikátorom posúdenia výhodnosti či nevýhodnosti úveru. Preto musí byť v zmluve uvedené z akých predpokladov sa vychádzalo pri jeho výpočte (že je to výška úveru, výška mesačnej splátky, počet splátok, interval splácania a pod.) a to bez ohľadu na to, že tieto atribúty sú uvedené v zmluve, pretože každá z nich osobitne predstavuje ďalšiu povinnú náležitosť zmluvy. Pre úplnosť súd dodáva, že tá istá náležitosť zmluvy, teda aj uvedenie predpokladov použitých pre výpočet RPMN v zmluve o spotrebiteľskom úvere je upravená aj v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23.4.2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a to v článku 10 ods. 2 písm. g/.“ Súd sa s tým odôvodnením v celom rozsahu stotožňuje.

22. Strany si v zmluve dohodli úrok vo výške 32,26%, pričom tento je v rozpore s dobrými mravmi. Dobré mravy možno stotožniť so všeobecne spoločensky uznávanými zásadami konania v právnom styku /poctivosť, nezneužívanie výkonu práv, nešíkanózny spôsob výkonu práva, rešpektovanie rovnosti účastníkov občianskoprávných vzťahov/. Za právny úkon priečiaci sa dobrým mravom treba považovať právny úkon, ktorý je všeobecne neakceptovateľný z hľadiska v spoločnosti prevládajúcich mravných zásad a princípov vzájomných vzťahov medzi ľuďmi / pozri rozhodnutie NS SR sp.zn. 3 Cdo 137/2003/. Podľa údajov Národnej banky Slovenska bola priemerná úroková miera obchodných bánk pri spotrebiteľských úveroch poskytovaných domácnostiam v mesiaci február 2016 pri úveroch od 1 do 5 rokov na úrovni 9,91% ročne. Dohodnutá výška úrokov 32,26% ročne uvedená v zmluve podstatne /viac ako trojnásobne/ prekračuje priemernú úrokovú mieru obchodných bánk pri spotrebiteľských úveroch poskytovaných domácnostiam v mesiaci február 2016. Nebankový subjekt pri poskytovaní úverov síce podstupuje vyššiu mieru rizika, čo sa odráža aj vo výške úroku, avšak dohodnutá výška úrokov /aj keď vyššia ako pri bankách/ musí byť stále súladná s požiadavkou dobrých mravov a nesmie vykazovať znaky nepoctivého úžerného úroku. Dlžník uzatvára zmluvu o úvere a dohodu o úrokoch prevažne z dôvodov svojej inak neriešiteľnej finančnej situácie. Nezodpovedá preto všeobecne uznávaným vzťahom medzi ľuďmi, aby veriteľ v takejto situácii poskytoval dlžníkovi neprimerané úroky. V tejto súvislosti súd poukazuje aj na Rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. 3Co/114/2014 zo dňa 05.11.2014, ktorý uviedol: „Výška zmluvných úrokov, pokiaľ tieto úroky prevýšia priemer úrokov na trhu pri porovnateľnom úvere o viac ako 100 % je neprijateľná a odporuje dobrým mravom. Prevýšenie úrokov o 100 % oproti priemeru úrokov za úvery poskytované bankami je netolerovateľné za žiadnych okolností a preto správne postupoval súd prvého stupňa, ak nepriznal žalobcovi žiadané úroky predstavujúce viac ako 100 % oproti priemeru úrokov na trhu pri porovnateľnom úvere (v tom čase 12,67 % ročne). V tejto súvislosti odvolací súd zároveň zdôrazňuje, že pokiaľ sú úroky neplatné v celom rozsahu, nemožno ich ďalej ani moderovať, a preto súd prvého stupňa nesprávne postupoval, ak považoval dohodu o výške úrokov nad 12,67 % ročne za absolútne neplatnú. Správne mal ustáliť, že úroky sú neplatné v celom rozsahu. Táto okolnosť totiž spôsobuje značnú nerovnováhu v postavení účastníkov v neprospech spotrebiteľa v zmysle § 53 ods. 1, 5 Občianskeho zákonníka a za týchto okolností je potrebné hodnotiť dohodu o výške úrokov ako absolútne neplatnú.“ Vzhľadom na vyššie uvedené súd teda dospel k záveru,

že dohodnutá úroková sadzba vo výške 32,26% ročne je v rozpore s dobrými mravmi, a preto v tejto časti je zmluva v zmysle § 41 OZ neplatná.

23. Podľa § 11 ods. 1 ZoSÚ, poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov ak zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a) až l), s), z) a aa). Na základe uvedeného je žalovaná povinná zaplatiť žalobcovi iba istinu poskytnutého úveru, teda sumu, ktorá bola zo strany žalobcu reálne poskytnutá, a ktorú žalobcovi žalovaná nesplatila.

24. V zmysle § 54a Občianskeho zákonníka premlčané právo zo spotrebiteľskej zmluvy nemožno vymáhať a ani ho platne zabezpečiť. Vzhľadom k tomu, že sa jedná o nárok zo spotrebiteľskej zmluvy, súd v súlade s § 54a OZ ex offio skúmal, či nárok alebo jeho časť, nie je premlčaný.

25. Súd v predmetnom spore prihliadol z úradnej povinnosti na premlčanie splátok, ktorých splatnosť nastala viac ako tri roky pred podaním žaloby dňa 13.09.2019, a ktoré nie je možné vymáhať na súde. Za nepremľčané považoval súd splátky, ktorých splatnosť nastala po 13.09.2016, t. j. 5 splátok. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, keďže je potrebné úver považovať za bezúročný a bez poplatkov, je jedná splátka je vo výške 83,33 eura. Pri výške splátky súd vychádzal z výšky poskytnutého úveru (1.000,- eur), ktorú vydal počtom splátok (12). Vzhľadom na uvedené súd priznal žalobcovi 5 nepremľčaných splátok, spolu vo výške 416,65 eura a v prevyšujúcej časti žalobu v časti istiny zamietol.

26. Pokiaľ ide o úroky vo výške 32,26% ročne zo sumy 1.000,- eur od 10.02.2016 do 09.03.2016, zo sumy 901,40 eura od 10.03.2016 do 21.04.2016, zo sumy 802,80 eura od 22.04.2016 do 17.05.2016, zo sumy 704,20 eura od 18.05.2016 do zaplatenia tak v bode 20 až 22 rozsudku, súd úver posúdil za bezúročný a teda žalobca nemá nárok na zaplatenie úrokov. Súd preto žalobu v tejto časti zamietol.

27. Pokiaľ ide o poplatky za upomienky vo výške 180,- eur tak nárok je vzhľadom na bezpoplatkovosť úveru nedôvodný. Okrem toho súd poukazuje na právny záver vyslovený v rozsudku Krajského súdu v Prešove 6Co 126/2012. Podľa neho v spotrebiteľských veciach poplatky za upomienky umožňujú získať na úkor spotrebiteľa majetkový prospech, ktorý prevyšuje skutočné výdavky žalobcu za upomienku. Zákon za príslušenstvo pohľadávky označuje náklady na uplatnenie pohľadávky. Predpokladá teda presné výdavky. Ani pokiaľ ide o škodu, ktorú by veriteľovi bolo dôvodné priznať pre porušenie povinnosti zo zmluvy, nemožno veriteľovi priznať viac ako skutočnú ujmu, či ušlý zisk. Paušálna výška poplatku za upomienku bez transparentného výpočtu skutočných nákladov plne zapadá do definície neprijateľnej zmluvnej podmienky. Krajský súd v Prešove v rozhodnutí zo dňa 21.11.2017, sp. zn. 17Co/115/2017 uviedol: „poplatok za upomienku, výzvu nemôže mať sankčný charakter, v opačnom prípade by totiž mal povahu tzv. skrytej zmluvnej pokuty, čo je vo vzťahu k spotrebiteľovi nečestné, netransparentné. Podstatou týchto poplatkov je pridanie bližšie nešpecifikovaných a spotrebiteľovi nevysvetlených nákladov, ktoré nie sú preukázané. Je za hranicou rozumného úsudku, aby poplatok vo výške 15 Eur, 30 Eur sledoval výdavky spojené s vyhotovením a zaslaním upomienky. Poplatok za upomienku nemožno chápať ani ako poplatok za službu, plnenie, ktoré je poskytované spotrebiteľovi“. Krajský súd v Bratislave vo svojom rozhodnutí zo dňa 22.05.2014, sp. zn. 9Co/350/2012 uviedol: „Odvolací súd zastáva názor, že neprijateľnou zmluvnou podmienkou je podmienka, ktorá vyvoláva v neprospech spotrebiteľa, ako slabšej zmluvnej strany, hrubú nerovnováhu. Znaky neprijateľnej zmluvnej podmienky napĺňa nielen podmienka, ktorá je neprimeraná (napr. neprimeraná sankcia za porušenie záväzku spotrebiteľa), ale aj podmienka, ktorá je neurčitá alebo je v rozpore s ratio legis" zákonného ustanovenia, podľa ktorého bola dojednaná (napr. úroky z omeškania nad limit podľa nar. vl. 87/1995 Z. z.) . Neprijateľnou zmluvnou podmienkou je aj podmienka, ktorá vyjadruje finančný záväzok spotrebiteľa za plnenie ktoré mu po materiálnej stránke nie je dodané a slúži v skutočnosti záujmom dodávateľa (tzv. teória skutočného plnenia spomínaná najčastejšie v súvislosti s poplatkami v spotrebiteľských úverových vzťahoch). Preto zhodne so súdom prvého stupňa za neprijateľnú považuje odvolací súd aj zmluvnú podmienku v predmetnej právnej veci, ktorá vyjadruje finančný záväzok spotrebiteľa za plnenie, ktoré mu po materiálnej stránke nie je dodané a slúži v skutočnosti záujmom dodávateľa (tzv. teória skutočného plnenia spomínaná najčastejšie v súvislosti s poplatkami v spotrebiteľských úverových vzťahoch)“. Taktiež je potrebné dodať, že žalobca žiadnym spôsobom nepreukázal vznik záväzku žalovanej hradiť žalobcovi upomienky vo výške 30,- eur, spolu 180,- eur. Žalobca žiadnym spôsobom nepreukázal, aby upomienky boli žalovanej zasielané.

28. Žalobca si v konaní voči žalovanej uplatnil aj nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 40 eur, ktorú v žalobe nijako nekonkretizoval. Podľa zmluvy: „Zmluvné strany sa dohodli na tom, že ak spotrebiteľ neuhradí jednotlivé splátky v lehote ich splatnosti dohodnutej v zmluve o spotrebiteľskom úvere, spotrebiteľ sa zaväzuje zaplatiť zmluvnú pokutu vo výške 10,- eur za každú jednotlivú splátku“. Súd preskúmal predmetnú zmluvnú pokutu a dospel k záveru, že takto dojednaná zmluvná pokuta je neplatná, keďže je zjavne dojednaná v neprospech žalovanej ako spotrebiteľa, a to z dôvodu toho, že vôbec nezohľadňuje dĺžku omeškania /žalovaná by bola povinná zaplatiť zmluvnú pokutu za splátku aj v prípade, ak by bola v omeškaní len o jeden deň/ a ani sumu, s ktorou je dlžník v omeškaní / môže ísť napríklad len o sumu 0,01 eura/. Navyše takto paušálne dohodnutá zmluvná pokuta je podľa názoru súdu v rozpore s dobrými mravmi /§ 3 os. 1 OZ/ a teda neplatná. Takéto dojednanie zmluvnej pokuty je podľa právneho názoru súdu neplatné aj podľa § 39 OZ, pretože obchádza ustanovenia OZ o najvyššom prípustnom úroku z omeškania podľa § 517 ods. 2 OZ. Žalobcovi vzniklo právo na úrok z omeškania v zmysle § 517 ods. 1, 2 OZ a i napriek tejto skutočnosti žalobca požaduje ešte aj zaplatenie zmluvnej pokuty. Žalovanej sa teda znásobuje sankcia, ktorú je povinná zaplatiť za porušenie tej istej povinnosti. Súdu je taktiež známe, že uvedenú zmluvnú podmienku judikovali sudy za neprijateľnú, napríklad Okresný súd Prešov rozsudkom sp. zn. 29Csp/78/2018 zo dňa 25.2.2019. Podľa § 53a ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom od 1.3.2010 má žalobca povinnosť zdržať sa používania takejto neprijateľnej podmienky alebo podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi a nárok na plnenie z takejto zmluvnej podmienky nemôže ani uplatňovať na súde. Pokiaľ zákonný zákaz nerešpektoval a nárok na súde uplatnil, nevyhnutným procesným následkom musí byť zamietnutie žaloby. Iný postoj súdu by znamenal akceptovanie protiprávneho stavu. Z týchto dôvodov súd žalobu v časti o zaplatenie pokuty uplatňovanej v rozpore so zákonom zamietol.

29. Z ustanovenia § 517 ods. 1, 2 OZ vyplýva, že dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškaní. Ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

30. Podľa § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka, výška úrokov z omeškania je o päť percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky²⁾ platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

31. Žalobca si v predmetnej veci uplatnil úrok z omeškania od 15.9.2016, pričom vychádzal z bodu 15. Všeobecných podmienok poskytnutia úveru, v ktorom sa veriteľ a spotrebiteľ dohodli, že neuhradením ktorejkoľvek dohodnutej splátky riadne a včas po dobu dlhšiu ako 4 mesiace stáva sa celý dlh splatným okamžite. Súd uvedené ustanovenie posúdil a dospel k záveru, že predmetné ustanovenie je dojednané v neprospech žalovanej ako spotrebiteľa, a to z dôvodu toho, že občiansky zákonník v ustanovení § 565 síce pripúšťa, aby veriteľ mohol žiadať zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, ale len v prípade, ak to bolo dohodnuté alebo rozhodnutím určené, pričom táto možnosť je v spotrebiteľskej veci v zmysle § 53 ods. 9 OZ podmienená kumulatívnym splnením ďalších podmienok a to, že spotrebiteľ je v omeškaní so splátkou viac ako tri mesiace a zároveň bol spotrebiteľ dodávateľom upozornený v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva. Predmetné ustanovenie bodu 15. Všeobecných podmienok práve obchádza druhú podmienku pre platné zosplatnenie, a to upozornenie spotrebiteľa na uplatnenie práva. Z tohto dôvodu táto podmienka, spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach medzi dodávateľom a spotrebiteľom v neprospech spotrebiteľa ako ich predpokladá ustanovenie § 53 ods. 1 OZ a preto je neplatná.

32. Žalovaná sa teda dostala do omeškania až nesledujúci deň po splatnosti každej priznanej nepremičanej splátky. Súd preto priznal žalobcovi zákonný úrok z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 83,33 eura od 11.10.2016 do zaplatenia, zo sumy 83,33 eura od 11.11.2016 do zaplatenia, zo sumy 83,33 eura od 11.12.2016 do zaplatenia, zo sumy 83,33 eura od 11.01.2017 do zaplatenia, zo sumy 83,33 eura od 11.02.2017 do zaplatenia a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol.

33. O trovách konania súd rozhodol v zmysle § 255 ods.2 CSP, podľa ktorého ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo. Žalobca bol úspešný v časti zaplatenia 416,65 eura zo sumy 924,20 eura (704,20 eura + 40,- eur + 180,- eur), t.j. v časti 45,08% a žalovaná vo zvyšných 54,92%.

Úspech žalovanej, ktorý prevyšuje úspech žalobcu je 9,84%. Nakoľko úspešnejšia žalovaná si náhradu trov konania neuplatnila a zo spisu jej žiadne trovy nevyplývajú, súd žalovanej nárok na náhradu trov konania nepriznal a žalobca ako neúspešná strana nemá právo na náhradu trov konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia písomne na Krajský súd v Prešove cestou tunajšieho súdu.

Z odvolania musí byť zjavné, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a musí byť podpísané. Odvolanie musí ďalej obsahovať, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie treba predložiť s potrebným počtom rovnopisov tak, aby jeden zostal na súde a každá zo strán dostala jeden rovnopis.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, pri ktorom vznikla poplatková povinnosť zaplatiť súdne poplatky, trovy trestného konania, pokuty, svedočné, znalečné a iné náklady súdneho konania, vedie sa výkon rozhodnutia z úradnej moci (zákon č. 65/2001 Z.z. o správe a vymáhaní súdnych pohľadávok v znení neskorších predpisov).